ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. декана факультету іноземної філології ЗНУ
_____ К.М. Василина__
(підпис) (ініціали та прізвище)
«__22__» ___серпня_____2026

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія англійської мови

підготовки бакалавра
денної та заочної форм здобуття освіти

освітньо-професійна програма «*Мова і література (англійська)*»
предметної спеціальності 035.041 «*Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська*»
спеціальності 035 «*Філологія*»
галузі знань 03 «*Гуманітарні науки*»

ВИКЛАДАЧІ: д.філ.н., професор Приходько Ганна Іллівна

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри англійської філології

Протокол № 1 від "26"серпня 2026 р.
Завідувач кафедри
_____Надточій Н.О.___
(підпис) (ініціали, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми
_____Галуцьких І.А.
(підпис) (ініціали, прізвище)

2026 рік

Зв`язок з викладачем (викладачами):
E-mail: *aprihodko088@gmail.com*
Сезн ЗНУ повідомлення: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12106
Телефон: (061) 289-12-59
Інші засоби зв'язку: Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення), Zoom, Viber
Кафедра: англійської філології та лінгводидактики , ауд. 324, 2 корпус ЗНУ

1. Опис навчальної дисципліни

Курс «Історія англійської мови» має на меті забезпечити студентів знаннями про історичний розвиток англійської мови з давніх часів до сьогодення. Завдання курсу – сформувати у студентів системно-наукове поняття про особливості розвитку усіх рівнів англійської мови на різних історичних етапах; розкрити проблемний характер основних питань історії англійської мови.

Зміст дисципліни охоплює основні концепції і теорії історичного розвитку англійської мови, специфіку фахової термінології, методи дослідження мовно-історичних явищ англійської мови. Предметом вивчення є історичний розвиток англійської мови, порівняльно-історичний метод, формування англійської національної мови, характерні особливості германських мов, орфографія і фонетична будова, морфологічна будова, синтаксична будова та словниковий склад давньоанглійської, середньоанглійської та раньоновоанглійської мов.

Інтерактивний формат курсу, що спонукатиме до дебатів, полеміки, аргументованого відстоювання власної точки зору, орієнтований на розвиток критично важливих для фахівця у галузі гуманітарних наук навичок ефективної усної й письмової комунікації.

Виконання групових практичних завдань та підсумкових групових творчих проектів спонукає до розвитку навичок командної роботи, організаційних та лідерських якостей.

Використання новітніх програмних засобів під час виконання практичних завдань розвине як загальні, так і професійні цифрові компетенції слухачів. Виконання групових практичних завдань та підсумкових групових творчих проектів спонукає до розвитку навичок командної роботи, організаційних та лідерських якостей.

Використання новітніх програмних засобів під час виконання практичних завдань розвине як загальні, так і професійні цифрові компетенції слухачів.

Пререквізити: «Англійська мова», «Друга мова», «Вступ до спеціальності», «Лексикологія першої іноземної мови», , «Теоретична граматика англійської мови»

Кореквізити: «Англійська мова», «Друга іноземна мова», «Методика викладання іноземних мов», «Історія зарубіжної літератури».

Постреквізити: «Стилістика», «Література країн, мова яких вивчається (англійська)», «Англійська мова», «Друга іноземна мова»

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	**денна форма здобуття освіти**	**заочна форма здобуття освіти**
1	*2*	*3*
Статус дисципліни	**Обов'язкова**	
Семестр	2 -й	2 -й
Кількість кредитів ECTS	**3**	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	16 год.	4 год.
Практичні заняття	16 год.	4 год.

Самостійна робота	58 год.	82 год.
Консультації	*особисті – вівторок, з 13:00 до 15:00, II корпус, ауд. 324; дистанційні – ZOOM, за попередньою домовленістю чи ел. поштою*	
Вид підсумкового семестрового контролю:	**залік**	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12106	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	**Методи навчання**	**Форми і методи оцінювання**
1	***2***	***3***
Програмні компетентності **ЗК2.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природуі суспільство та урозвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. **ЗК5.** Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями. **ЗК6.**Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. **ЗК7.**Уміння генерувати нові ідеї, виявляти, ставити та вирішувати проблеми. **ЗК8.**Здатність працювати в команді та автономно. **ЗК9.**Здатність спілкуватися іноземною мовою. **ЗК10.**Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, **ЗК11.**Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. **ЗК12.**Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. **ЗК13.**Здатність проведення досліджень на належному науковому рівні. **ЗК10.**Здатністьдоабстрактногомислення, аналізутасинтезу, **ЗК11.**Здатністьзастосовуватизнанняупрактичнихситуаціях. **ЗК12.**Навички використання інформаційних і комунікаційних	Пояснювально-ілюстративний метод (демонстрація схем, презентацій, таблиць, прикладів, відео). Проблемно-пошуковий метод (створення проблемних ситуацій з метою активізації мислення студентів). Евристична бесіда (поступове підведення студентів до самостійного формулювання висновків через запитання викладача). Мультимедійн	Методи контролю і самоконтролю (усний, письмовий, програмований, практичний). Самостійно- пошукові методи (індивідуальна робота, практична робота). Контрольні заходи: Теоретичне та практичне тестування за змістовим модулем. захист розмовних проєктів; індивідуальне завдання (ІЗ); екзамен. *Форми оцінювання* **Поточне оцінювання** Обов'язкові види роботи: – термінологічн ий диктант; – робота у групі над розв'язанням практичного завдання; – письмова контрольна робота. Додаткові види роботи: – Індивідуальне письмове завдання у вигляді реферату **Підсумкове оцінювання**: Усна відповідь на заліку Захист групового творчого проекту або індивідуального дослідницького завдання.

технологій. **ЗК13.**Здатністьпроведеннядослідженьнаналежномунауковому рівні. **СК 1.** Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ. **СК 3.** Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється). **СК 8.** Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань. **СК 16.** Здатність планувати та здійснювати наукові дослідження в галузі філології та методики викладання іноземних мов на належному рівні, а також презентувати результати досліджень відповідно до вимог щодо змісту та оформлення. **СК 17.** Здатність розуміти сутність й соціальне значення майбутньої професії, кваліфіковано й коректно застосовувати іншомовні компетенції у різних сферах професійної діяльності. **Програмні результати навчання** **ПРН1.**Вільно спілкуватися з професійних питань і з фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації. **ПРН2.** Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати. **ПРН3.** Організовувати процес свого навчання й самоосвіти. **ПРН6.**Використовуватиінформаційні йкомунікаційні технології длявирішенняскладнихспеціалізованихзадачі проблемпрофесійної діяльності. **ПРН8.** Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови(мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній. **ПРН16.** Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності. **ПРН 17.** Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем	а лекція (використання цифрових ресурсів, інтерактивних презентацій, онлайн-платформ (Mentimeter, Kahoot, Padlet). Лекція-візуалізація (подання матеріалу через графічні схеми, карти понять (mind maps), діаграми). Лекція-дискусія, лекція-конференція, лекція з елементами case-study Практичні методи (творчі завдання, кейси, розробка проєктів). Логічні методи (індуктивні, дедуктивні, створення проблемної ситуації). Метод формування пізнавального інтересу (навчальна дискусія, створення цікавих ситуацій, кейсів).	

у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання. **ПРН19.** Мати навички участі в науковихта/або прикладних дослідженнях у галузі філології. **ПРН20.** Володіти комунікативною компетентністю занглійської та інших іноземних мов (лінгвістичний, мовленнєвий, соціокультурний, прагматичний компоненти, відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти) та бути здатним удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті. **ПРН22.** Вміти аналізувати головні тенденції історичного розвитку германських мов і сучасний стан у взаємодії з соціальними, політичними, економічними і культурними чинниками. **ПРН24.** Мати здатність до ефективного спілкування в науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-діловій сферах; брати участь у дискусіях, відстоювати власну думку (позицію),дотримуватись культури поведінки	Проблемно-дослідницький метод (виконання завдань, які вимагають аналізу, порівняння, узагальнення та аргументації). Метод проєктів (створення міні-досліджень або творчих проєктів з опорою на теоретичний матеріал). Інтерактивні методи – «Мозковий штурм», «Акваріум», «Коло ідей», «Мікрофон». Рефлексивні методи (самооцінка, заповнення learning diary, обговорення труднощів і досягнень).	

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

ДАВНЬОАНГЛІЙСЬКИЙ ПЕРІОД Загальна характеристика давньоанглійського періоду: Підходи до періодизації англійської мови. Історичні події давньоанглійського період. Давньоанглійські діалекти. Основні писемні пам'ятки. Фонетичні особливості мови давньоанглійського періоду: Розвиток системи вокалізму давньоанглійської мови. Розвиток системи консонантизму давньоанглійської мови.	OLD ENGLISH PERIOD General characteristics of the Old English period: Chronological Divisions in the History of the English Language. Historical events of the Old English period. Old English dialects. Old English written records. Old English Phonetics: The system of old English vowels. The system of old English consonants.

Змістовий модуль 2.

ГРАМАТИКА ДАВНЬОАНГЛІЙСЬКОГО ПЕРІОДУ Граматичні особливості мови давньоанглійського періоду: Морфологічна класифікація іменника, прикметника, прийменника давньоанглійської мови. Морфологічна класифікація дієслова давньоанглійської мови. Синтаксис давньоанглійської мови. Словниковий склад давньоанглійської мови: Загальноіндоєвропейські слова. Загальногерманська лексика. Давньоанглійська лексика. Шляхи поповнення словникового складу давньоанглійської мови (словотворення, запозичення).	OLD ENGLISH GRAMMAR Grammatical features of the language of the Old English period: Morphological classification of noun, adjective pronoun. Morphological classification of verbs. Old English syntax. The Old English vocabulary: Common Indo-European words. Common Germanic vocabulary. Old English vocabulary. Ways of enriching of the Old English vocabulary (word-building, borrowings).

Змістовий модуль 3.

СЕРЕДНЬОАНГЛІЙСЬКИЙ ПЕРІОД Загальна характеристика середньоанглійського періоду: Скандинавське та нормандське завоювання. Середньоанглійські діалекти. Становлення лондонського діалекту. Писемні пам'ятки середньоанглійського періоду. Фонетичні зміни в мові середньоанглійського періоду: Зміни у системі вокалізму середньоанглійської мови. Зміни у системі консонантизму середньоанглійської мови. Граматичні особливості мови середньоанглійського періоду: Спрощення морфологічних форм частин мови в седньоанглійський період. Синтаксис у середньоанглійський період.	MIDDLE ENGLISH PERIOD General characteristics of the Middle English period: The Scandinavian Conquest. The Norman Conquest. Middle English dialects. Rise of the London dialect. Middle English written records. The Phonological System of Middle English: The main changes in the vowel system of Middle English. The main changes in the Middle English consonant system. Development of the Grammatical System in Middle English: Simplification of morphological forms of parts of speech in the Middle English period. Middle English syntax.

Змістовий модуль 4.

НОВОАНГЛІЙСЬКИЙ ПЕРІОД Екстралінгвістичні та лінгвістичні риси новоанглійського період: Історичні події новоанглійського періоду. Становлення літературної норми. Географічне розповсюдження англійської мови. Словниковий склад новоанглійського періоду. Розвиток та становлення фонетичної та граматичної систем новоанглійського періоду: Фонетичні явища новоанглійського періоду. Великий зсув голосних. Зміни у системі приголосних. Зміни в системі імені та дієслова. Синтаксис у новоанглійський період.	NEW ENGLISH PERIOD Extralinguistic and linguistic features of the New English period: Historical events of the New English period. Formation of the national language. Expansion and modern varieties of English. The development of vocabulary in the New English period. The development of the phonological and grammatical systems of the New English period: Phonetic phenomena of the New English period. The Great vowel shift. Evolution of consonants in the New English period.Changes in the system of noun and verb. New English syntax.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Лекція 1	Тема. Загальна характеристика давньоанглійського періоду. General characteristics of the Old English period.	**2**	**2**	*1 раз на 2 тижні*
Практичне заняття 1	Тема. Загальна характеристика давньоанглійського періоду. General characteristics of the Old English period. 1. Pre-Germanic Britain. 2. Chronological Divisions in the History of the English Language 3. Germanic settlement of Britain. 4. Anglo-Saxon Britain. The old English kingdoms. 5. Old English dialects. 6. Old English written records:	**2**	**2**	*1 раз на 2 тижні*
Самостійна робота	Тема. **Основні характеристики германських мов.** 1. Назвіть германські мови, наведіть їх класифікацію. 2. Визначте основні відмінності давньоанглійської та спільної давньогерманської мов. **Загальна характеристика давньоанглійського періоду.** 1. Окресліть основні підходи до періодизації англійської мови. 2. Назвіть історичні події давньоанглійського періоду. 3. Характеристика основних діалектів та писемних пам'яток давньоанглійського періоду.	**7**	**10**	
Лекція 2	Фонетичні особливості мови давньоанглійського періоду Old English Phonetics.	**2**		
Практичне заняття 2	Тема. Фонетичні особливості мови давньоанглійського періоду. Old English Phonetics. 1. Word stress. 2. The system of old English vowels. 3. The system of old English consonants. 4. The main changes of vowels in OE. 5. Consonant changes in OE. 6. Old English alphabet and pronunciation.	**2**		
Самостійна робота	Тема. **Фонетичні особливості мови давньоанглійського періоду**. 1. Окресліть фонетичні процеси в давньоанглійській мові. 2. Опишіть систему фонем давньоанглійської мови. 3. Визначте, як вимовляються фрикативні у наступних словах: þearf, þis, cūþ, upriste, waþema, wāþ, liðend, was, sūþan, stefn, heofon, risan, Zesittan, Zeþēōd 4. Визначте, який звук віражено за допомогою літери Z: weZ, stīZel, strenZ, plōZ, slōZon, āZan, Zan, Zebētan. 5. Прочитайте наступні слова та визначте	**7**	**10**	

	характер звуку [k], що позначений літерою c: folc, cild, cēapian, clift, scēacan. 6. Поясніть генезу слова fyrd (army), якщо відомо, що вихідною формою була *færd, а показник відмінювання **i**. 7. Порівняйте однокореневі слова та визначте структуру слова: underȝietan (to undestand)- ȝietan (to get), betæcan (to show) – tæcan (to teach), mettian (to supply with food) – mēte (food), horsian (to provide with horses) – hors (horse), sūðweard (southward) – sūð (south). 8. Виявіть явище палаталізації чи велярного умлауту у наведених давньоанглійських словах. Відновіть спільногерманську форму (без фонетичних змін, що трапились у давньоангшлійський період): sceaþa (harm), scearu (cutting), wiota (a wise man), searo (device, skill), seofon (seven), sweostor (sister), tōȝeanes (against), þeostru (darkness), weoruld (world), sceacan (to shake), cearu (care), ȝiefu (gift), ȝeolu (yellow), ȝiefan (to give), ȝieldan (to yield), ȝeat (gate), ȝēār (year), ȝēāfon (they gave), ȝieman (to take care of), sceort (short).			
Лекція 3	Тема. Граматичні особливості мови давньоанглійського періоду. Grammatical features of the language of the Old English period.	**2**		
Практичне заняття 3	Тема. Граматичні особливості мови давньоанглійського періоду. Grammatical features of the language of the Old English period. 1. Parts of speech and their grammatical categories. 2. Old English noun, its grammatical categories. Morphological classification of nouns. 3. The adjective: grammatical categories, weak and strong declension, degrees of comparison. 4. The pronoun. 5. Grammatical categories of the finite and non-finite forms of verbs. 6. Morphological classification of verbs: a) strong verbs; b) weak verbs; c) minor group of verbs;	**2**		
Самостійна робота	Тема. **Граматичні особливості мови давньоанглійського періоду**. 1. Визначте особливості іменника у давньоанглійській мові. Наведіть класифікацію та граматичні категорії. 2. Визначте особливості прикметника у давньоанглійській мові.. Наведіть класифікацію та граматичні категорії. 3. Визначте особливості займенника у давньоанглійській мові. Вкажіть типи та особливості відмінювання. 4. Визначте особливості дієслова у давньоанглійській мові.. Наведіть класифікацію та граматичні категорії. 5. Провійдміняйте наступні іменники в однині та	**8**	**10**	

	множині: cēāp, cild, cyning, cræft, cwēn, drēām, eorþe, gemynd, geoguþ, guma, halga, hēāfod, here, læce, meotod, middangeard, mōnaþ, stæfcræft, wulf, wundor. 6. Знайдіть у тексті та визначте форми особистих займенників. 7. Визначте у словосполученнях відміну та відмінкову форму прикметника: māran spēda, þā dēadan man, fram þære halgan lāre, gungum mannum. 8. Утворіть ступені порівняння прикметників: Lang, swiþe, gōd, yfel. 9. Наведіть форми наступних сильних та слабких дієслів дієслів: ārisan, bærnan, befeallan, begnornian, biddan, beran, cweþan, drincan, faran, feallan, fremman, hātan, liþan, lædan, maþelian, rædan, reccan, scyppan			
Лекція 4	Тема. Загальна характеристика середньоанглійського періоду. General characteristics of the Middle English period.	**2**		
Практичне заняття 4	Тема. Словниковий склад давньоанглійської мови. The Old English vocabulary. **1.** General characteristics of the Old English vocabulary **2.** Native vocabulary. **3.** Borrowings from Latin and Greek. **4.** Borrowings from other languages	**2**		
Самостійна робота	Тема. **Словниковий склад давньоанглійської мови.** 1. В чому полягали особливості словникового складу давньоанглійської мови? 2. Визначте особливості словотворчих моделей у давньоанглійській мові. 3. Утворіть усі можливі похідні словоформи шляхом афіксації та шляхом складання основ від слів æswic, eald, ælf, wig, heal, weard, hete 4. Знайдіть у словнику синонімічні лексичні одиниці, що вербалізують концепти ВОЇН, СМЕРТЬ, МЕЧ, ПАЛАЦ / ЗАЛА, ВОРОГ. Визначте структуру даних одиниць та словотворчі моделі, за якими вони утворені. Визначте значення та словотворчу структуру слів: līfcearu, lifian, līfdæȝ, unlifiȝend.Наведіть їх синоніми в сучасній англійській мові	**8**	**10**	
Лекція 5	Тема.Фонетичні зміни в мові середньоанглійського періоду. The Phonological System of Middle English.	**2**		
Практичне заняття 5	Тема. Загальна характеристика середньоанглійського періоду. General characteristics of the Middle English period. 1. The Middle English period, its chronological boundaries. 2. The Scandinavian Conquest 3. The Norman Conquest. 4. ME dialects. Middle English written records.	**2**		

Самостійна робота	Тема. **Фонетичні зміни в мові середньоанглійського періоду.** 1. Визначте основні зміни у фонетичній системі у мові середньоанглійського періоду. 2. Чому в наступних середньоанглійських словах з'явилась літера v: loven (OE lufian), haven (OE habban), five (OE fIf), seven (OE seofon)? 3. Зіставте давньоанглійськія та середньоанглійські слова. Поясніть явище вокалізації приголосного: fæȝer → fair, mæȝden → maiden, sæȝde → saide, hāliȝ → holi, hefiȝ → hevy, niȝon → nīne, seȝlian → seylen	**8**	**10**	
Лекція 6	Тема. Фонетичні зміни в мові середньоанглійського періоду The Phonological System of Middle English. Граматичні особливості мови середньоанглійського періоду. Development of the Grammatical System in Middle English	**2**		
Практичне заняття 6	Тема. Фонетичні зміни в мові середньоанглійського періоду. The Phonological System of Middle English. 1. The ME vowel system as compared to OE. 2. The main changes in the vowel system of ME: a) changes of vowel in unstressed position. b) changes of stressed vowels. 3. The main changes in the ME consonants system. 4. Spelling changes in ME. Тема. Граматичні особливості мови середньоанглійського періоду. Development of the Grammatical System in Middle English 1. Changes in the grammatical categories of the noun. 2. Development of personal, possessive and other classes of pronouns. 3. Decay of the grammatical categories and declentions of adjectives. 4. Changes in the grammatical categories of finite and non-finite forms of verbs. 5. Changes in morphological classes of verbs.	**2**		
Самостійна робота	Тема. **Граматичні особливості мови середньоанглійського періоду.** 1. Визначте основні зміни у морфологічній системі субстантивів у мові середньоанглійського періоду. 2. Особливості розвитку парадигми дієслова у середньоанглійській мові. 3. Які типи відмінювання іменників залишились у середньоанглійській мові? Визначте тип відмінювання іменників dogges, cowen, shoon, eyen, stones, yeeres. 4. Наведіть форму множини іменників man, mous, goos, foot, tooth, які в с.а. мові відносились до кореневої відміни. 5. Як змінилась давньоанглійська форма wolde в середньоанглійський період?	**8**	**10**	

Лекція 7	Тема. Екстралінгвістичні та лінгвістичні риси новоанглійського періоду. Extralinguistic and linguistic features of the New English period.	**2**	**2**	
Практичне заняття 7	Тема. Розвиток та становлення фонетичної та граматичної систем новоанглійського періоду. The development of the phonological and grammatical systems of the New English period. 1. The New English period, its chronological boundaries and brief description. Social, economic and cultural events characterizing the period. 2. Formation of the national language. The notion of Written and Spoken Standard. 3. Expansion and modern varieties of English. 4. The development of vocabulary in the New English period. Borrowings. Word building	**2**		
Самостійна робота	Тема. **Екстралінгвістичні та лінгвістичні риси новоанглійського періоду.** 1. Назвіть історичні події новоанглійського періоду. 2. Характеристика основних діалектів ранньоновоанглійського періоду.	**8**	**10**	
Лекція 8	Тема. Розвиток та становлення фонетичної та граматичної систем новоанглійського періоду The development of the phonological and grammatical systems of the New English period.	**2**		
Практичне заняття 8	Тема. Розвиток та становлення фонетичної та граматичної систем новоанглійського періоду. The development of the phonological and grammatical systems of the New English period. 1. Early Modern English vowel changes: a) changes in unstressed vowels; b) changes of stressed vowels; 2. The Great vowel shift; 3. The transformation of "er" into "ar"; 4. The formation of new diphthongs; 5. The formation of new long vowel phonemes; 6. The transformation of short vowels. 7. Evolution of consonants in Early Modern English.	**2**		
Самостійна робота	Тема. **Розвиток та становлення фонетичної та граматичної систем новоанглійського періоду.** 1. Окресліть основні зміни у фонетичній системі мови ранньоновоанглійського періоду. 2. Зміни у парадигмі дієслова. Розвиток аналітичних форм. 3. Поясніть, як змінились наступні слова внаслідок пересуву голосних: heeth, eek, swete, maken, slepen, foul, open, ye, so, go. Поясніть розвиток слів all та small від давньоанглійської до новоанглійської мови.	**4**	**12**	

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	**Вид контрольного заходу**	**Зміст контрольного заходу***	**Критерії оцінювання та термін виконання***	**Усього балів**
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Поточний контроль				

Практичне заняття №1	Письмовий	Термінологічний диктант за тематичним глосарієм. Навести визначення запропонованих лінгвістичних термінів.	Кожна відповідь оцінюються: правильно/ неправильно.(3 терміни по 1 балу)	**3**
Практичне заняття №2	Усний	Групова робота на практичному занятті Відповіді на кожному практичному занятті за планом заняття та виконання практичних завдань.	Відповідь на практичному занятті оцінюється в 10 балів з урахуванням повноти та правильності відповіді.	**10**
Практичне заняття №3	Письмовий	Термінологічний диктант за тематичним глосарієм Навести визначення запропонованих лінгвістичних термінів.	Кожна відповідь оцінюються: правильно/ неправильно.(3 терміни по 1 балу) .	**3**
Практичне заняття №4	Письмовий	Підсумковий тест (контрольна робота). Схарактеризуйте давньоанглійські діалекти. Назвіть основні історичні події середньо англійського періоду	Кожне завдання контрольної роботи за змістовим модулем оцінюється по 5 балів з урахуванням відповідей на запитання при захисті роботи. Загальна максимальна сума балів визначається кількістю завдань в роботі. (2 завдання)	**10**
Практичне заняття №5	Усний	Групова робота на практичному занятті. Відповіді на кожному практичному занятті за планом заняття та виконання практичних завдань.	Відповідь на практичному занятті оцінюється в10 балів з урахуванням повноти та правильності відповіді.	**10**
Практичне заняття №6	Усний	Групова робота на практичному занятті. Відповіді на кожному практичному занятті за планом заняття та виконання практичних завдань.	Відповідь на практичному занятті оцінюється в 10 балів з урахуванням повноти та правильності відповіді.	**10**
Практичне заняття №7	Письмовий	Термінологічний диктант за тематичним глосарієм . Навести визначення запропонованих лінгвістичних термінів.	Кожна відповідь оцінюються: правильно/ неправильно.(4 терміни по 1 балу) .	**4**
Практичне заняття №8	Письмова	Підсумковий тест (контрольна робота). Схарактеризуйте Великий зсув голосних. Назвіть основні історичні події новоанглійського	Кожне завдання контрольної роботи за змістовим модулем оцінюється по 5 балів з урахуванням відповідей на запитання при захисті роботи. Загальна максимальна сума балів визначається кількістю	**10**

		періоду	завдань в роботі. (2 завдання)	
Усього за поточний контроль	**8**			**60**
Підсумковий контроль				
Залік	Теоретичне завдання Залік передбачає розгорнуту та обґрунтовану відповідь на два теоретичних питання та одне практичне (з письмовою фіксацією всіх відповідей), а також виконання підсумкового тесту на платформі Moodle. У разі дистанційної форми навчання залік проходить у тестовій формі через платформу Moodle.	Питання для підготовки: **https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12106** Секція: Підсумковий контроль. Питання до іспиту	Залік проводиться в усній формі при очній формі навчання. За відповіді на теоретичні питання екзаменаційного білета студент може отримати до 6 балів, за практичне –4 бали, тест – до 10 балів, або всього за екзамен можна отримати до 20 балів. У разі дистанційної форми навчання залік проходить у тестовій формі через платформу Moodle. Підсумковий тест складається із 20 тестових питань. Всього за підсумковий тест можна отримати до 20 балів.	**20**
	Практичне завдання Практичне завдання Практичне індивідуальне завдання (ІЗ)	Зміст, вимоги до оформлення Індивідуальне завдання – виконання 2 завдань різного рівня (письмово) із подальшим захистом	ІЗ складається з 2 завдань, за кожне з яких студент може отримати (перше завдання – 15 балів; друге – 5 балів з урахуванням відповідей на запитання при захисті роботи (20 балів).	**20**
Усього за підсумковий контроль	**2**			**40**

Критерії оцінювання усної відповіді на практичному занятті

Критерій	Макс. балів	Опис оцінювання
1. Зміст та глибина знань	**4**	4 бали (Відмінно): Тема розкрита вичерпно, наведено ключові концепції, теорії та імена. Продемонстровано глибоке розуміннятеріалу, відповідь виходить за межі конспекту. 3 бали (Добре): Основні положення розкрито, але є незначні неточності або бракує деталей. 2 бали (Задовільно):Розкрито лише частинутеми, наявні суттєві неточності чи прогалини у знанні. 1 бал (Незадовільно): Невідповідність темі,

		демонстрація поверхневихабо помилкових знань.
2. Аналіз та критичне мислення	**3**	3 бали (Відмінно): Здійснено аналізта критичну оцінкутеорій. Наведено власні аргументовані судженняабо зіставлення різних поглядів. 2 бали (Добре):Вдале використання прикладів для ілюстрації, але бракує власного критичного аналізу. 1 бал (Задовільно/Незадовільно):Відповідь має описовий характер; критичне осмислення та аргументація відсутні.
3.Структура та логіка викладу	**2**	2 бали (Відмінно)::Відповідь структурована, має чіткий вступ, основну частину та висновок. Логічна послідовністьвикладу не порушена, думки виражені зв'язно. 1 бал (Задовільно/Недостатньо):Є порушення в логіці або послідовності; відповідь фрагментарна або хаотична.
4. Мовна культура та термінологія	**1**	1 бал (Відмінно):Мова грамотна, чітка. Бездоганневикористання наукової та професійної термінології. 0.5 бала (Задовільно):Мова загалом грамотна, але є незначні помилки або недоречне використаннятермінів. 0 балів (Незадовільно):Значна кількість мовних помилок, неточністьу використанні термінології, що ускладнює розуміння.

Неформальна та/або інформальна освіта

*Неформальната/абоінформальнаосвіта**не регламентована**місцем, терміном або формою навчання, не передбачає отримання документів про освіту **державного**зразка. Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством,а процедури їх визнання описуютьсявідповідними нормативними документами ЗНУ* (https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/12912/12915), *згідно яких можуть бути визнані результати, «**які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому розділу**, темі (темам), виду навчальних занять, завданням самостійної роботи, індивідуальному завданню, **які передбачені силабусом»**.*

Курси длянеформальної та/або інформальної освіти доцільно обирати на такихплатформах(можливості інших ресурсів узгоджуються з викладачем):

Prometheus https://prometheus.org.ua/courses-catalog (застосуйте фільтри ‘Англійська мова – безкоштовно -просунутий рівень -з сертифікатом’ або оберіть інші можливості);
Coursera https://www.coursera.org/courses?query=free&productDifficultyLevel=Advanced (застосуйте фільтри ‘English або French German Spanish -Advanced або Mixed’ або оберіть інші можливості);
Lingua Skills https://lingva.ua/ ;
Duolingo https://uk.duolingo.com/ ;
Khan Academy https://uk.khanacademy.org/ (застосуйте фільтри ‘Для викладачів’, ‘Для освітян’);
EdEra https://ed-era.com/courses/ (застосуйте фільтри ‘Медіаграмотність’, ‘Для освітян’, ‘Культура’);
House of Europe https://houseofeurope.org.ua (застосуйте фільтри ‘Каталог можливостей –Воркшоп або Тренінг’)
Дія.Цифрова освіта https://egap.in.ua/project/diyacifrova_osvita .
Викладач може рекомендувати окремі курси для неформального та/або інформального навчання(див. Moodle СЕЗН ЗНУ). *Проте вітається самостійність та відповідальність здобувачів освіти у пошуках та виборітаких програм.*
Відповідно до нормативних документів ЗНУ (див. п. 2.7 https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/polozhennya_znu_pro_poryadok_viznannya_rezul__tat__v_navchannya.pdf) *, «якщо перезарахуванню отриманих результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті підлягають окремі розділи чи теми, вид навчальних занять, самостійна робота, то вони не перевищують 14 годин».*
Згідно п.2.3 Положення ЗНУ *https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/polozhennya_znu_pro_poryadok_viznannya_rezul__tat__v_navchannya.pdf* , *«**Обов’язковою умовою**визнання результатів неформального та/або інформального навчання … **є відповідність цих результатів навчання рівню освіти, на якому реалізується освітня програма**».*
Кількість балів для зарахування за результатами неформального та/або інформального навчання визначається викладачем за такими критеріями: (1) обсяг навчальних годин, передбачених силабусом дисципліни для теми чи виду завдань; (2) розрахунок балів відповідно до тем, видів завдань та рівня сформованості компетентностей; (3) наявність поданої студентом документації (сертифікат та/ чи програма курсу); (4) якість представлення матеріалів та результатів неформального та/або інформального навчання у формі доповіді чи презентації.

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література
Рекомендована література
Основна:

1. Бондаренко В.В., Боцман А.В., Карпова К.С. Історія англійської мови (візуалізація в таблицях, схемах, діаграмах). Навчальний посібник для студентів 2, 3 курсів ОР «Бакалавр». Київ: ВПЦ Київський університет, 2023. 133 с.
2. Євченко В.В. Історія англійської мови. Вінниця : Нова Книга, 2016. 408 с.
3. Приходько Г.І. Історія англійської мови: посібник для студентів факультету іноземної філології спеціальності 035 Філологія освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр». Запоріжжя – Мелітополь, 2023. 64 с.
4. Приходько Г.І.,Радіонова К.С. Структурно-семантичні параметри стійких компаративних одиниць англійської мови. Суми: Університетська книга, 2022. 268 с.
5. Сабо О. А. History of the English Language. Materials to Lectures and Seminars Exercises. Tests. Keys for SelfControl: навч. посіб. Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. 230 с
6. Brinton J. The English Language : A Linguistic History. Oxford: Oxford University Press, 2017. 640 p
7. Gramley S., Gramley V. The History of English. An Introduction. Routledge, Taylor & Francis Group, 2024. 394 p
8. Miller Dow Meiklejohn J. A Brief History of the English Language and Literature. BoD – Books on Demand, 2020. 172 p.

Додаткова:

1. Буніятова І.Р. Еволюція гіпотаксису в германських мовах (IV–XIII ст.) : монографія. К. : Вид. центр КНЛУ, 2003. 327 с.
2. Ікалюк Л.М., Ковбаско Ю.Г. History of the English Language : навчально-методичний посібник Івано-Франківськ : Видавництво : НАІР, 2015. 36 с.
3. Колесник О.С. Практикум з історії англійської мови. Чернігів: РВВ ЧДПУ імені Т.Г. Шевченка, 2015. 52 с.
4. Левицький В.В. Основи германістики. URL: https://german.knlu.edu.ua/wp-content/uploads/2013/02/Book-2.pdf
5. Приходько Г. І. Оцінка в надфразовій єдності. *Мова. Література. Фольклор*. 2024. № 1. С. 41-46. http://journalsofznu.zp.ua/index.php/philology/issue/view/205/186 DOI https://doi.org/10.26661/2414-9594-2024-1-3 DOI: https://doi.org/10.26661/2414-9594-2024-1-6
6. Романишин І. М. Контроль і оцінювання навчальних досягнень студентів з історії англійської мови : методичні рекомендації. Івано-Франківськ : Видавництво «НАІР», 2012. 48 с.
7. Bailey R. Speaking American: A History of English in the United States. Oxford University Press, 2012. 229 p.
8. Baker P.S. Introduction to Old English. Blackwell Publishing, Malden, MA, 2015. 105 p Baugh A.C., Cable T. A History of the English Language. Routledge, 2005. 447 p.
9. Meurman-Solin A., Lopez-Couso M., Los B. Structure and Syntactic Change in the History of English. Oxford University Press, 2012. 215 p.
10. Mugglestone L. The Oxford History of the Language Contributors. Oxford University Press, 2006. 354 p.
11. Nist J. A Structural History of English. Oxford, 2001. 89 p.
12. Smith J. J. Transforming Early English. The Reinvention of Early English and Older Scots. Cambridge University Press, 2022. 312 p.
13. Spaska L.A. A History of the English Language. Sumy, 2012. 95 p.
14. Verba L.G. History of the English Language. Vinnitsa: Nova Knyha, 2016. 296 p.
15. Watts R. Language Myths and the History of English. Oxford University Press, 2011. 391 p.

Інформаційні ресурси

1.The History of English. URL: http://historyofenglishpodcast.com
2. https://www.britannica.com/topic/English-language
3. Prehistory of English. Available at:

https://www.thehistoryofenglish.com/history_before.html
4. Old English period. Available at: https://lrc.la.utexas.edu/eieol/engol
5. Old English period. Available at:
https://www.thehistoryofenglish.com/history_old.html
6. Middle English period Available at:
https://www.thehistoryofenglish.com/history_middle.html
7. The Modern English period. Available at:
https://www.thehistoryofenglish.com/history_early_modern.html
8. The Modern English period. Available at:
https://www.thehistoryofenglish.com/history_late_modern.html
9. English today. Available at:
https://www.thehistoryofenglish.com/history_today.htm

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.
Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущенні завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.
Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.
Політика академічної доброчесності
Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на Moode: https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=103857
Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу).
Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.
Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел:
Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: http://www.nbuv.gov.ua
Цифрова повнотекстова база даних англомовної наукової періодики JSTOR: https://www.jstor.org/
Використання комп'ютерів/телефонів на занятті
Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте

активувати режим «без звуку» до початку заняття.
Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація
Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.
Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Cisco Webex та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».
Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу aprihodko088@gmail.com. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2025-2026 н.р. доступний за адресою: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html.

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ https://lnk.ua/gk4x2wkVy .

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: https://lnk.ua/9MVwgEpVz .

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: https://lnk.ua/EYNg6GpVZ .
Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: https://lnk.ua/QRVdWGwe3; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: https://lnk.ua/3R4avGqeJ.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: https://lnk.ua/5pVJr17VP.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: https://library.znu.edu.ua/. Графік роботи абонементів: понеділок-п`ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): https://moodle.znu.edu.ua/.
Посилання для відновлення паролю: https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: https://sites.znu.edu.ua/child-advance/